

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Loppuraportti

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä	Diaarinumero EUR A 2014/8693/09 02 01 01/2019/POPELY
Käsittelijä	Puhelinnumero
Hankekoodi S21919	Tila Keskeneräinen

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi OsSi - Osaamista sijaishuoltoon	
Alkamispäivämäärä 1.3.2020	Päättymispäivämäärä 30.4.2022
Toimintalinja 4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen	
Erityistavoite 9.2. Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen	
Tukimuoto Työllisyyden ja osaamisen edistämiseen sekä sosiaaliseen osallisuuteen liittyvä kehittämishanke	
Hanketyyppi Hanke, jossa on henkilöitä varsinaisena kohderyhmänä	
Kustannusmalli Flat rate 17 %	

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi Koulutuskuntayhtymä OSAO	
Y-tunnus 0992445-3	Hankkeen WWW-osoite http://www.osao.fi
Yhteyshenkilön nimi Kirsi Korkko/hankepalvelut	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite kirsi.korkko@osao.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 050 521 1725

Muut tuensaajat (osatoteuttajat)

Tuensaajan nimi Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy	Y-tunnus 0115776-3
Tuensaajan nimi Oulun ammattikorkeakoulu Oy	Y-tunnus 2509747-8
Tuensaajan nimi Suomen Diakoniaopisto Oy	Y-tunnus 2756786-7

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Hankkeen aikana järjestettiin 29 koulutusta, jotka oli suunnattu lastensuojelulaitosten ohjaajille, alan opettajille ja muille sijoitettujen lasten kanssa toimiville tahoille. Osa koulutuksista keskittyi lasten kanssa käytettäviin, osallisuutta ja tietoutta lisääviin menetelmiin (pop-up -koulutukset, kesto noin 2 h), osa oli puolen päivän workshop-koulutuksia, joihin pyrittiin edistämään myös toimijoiden välistä keskustelua ja osa oli koko päivän pituisia kehittämispäiviä eri aiheista. Koulutukset järjestettiin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen pääosin etäkoulutuksina Teamsin välityksellä. Syynä oli koronavirus, joka aiheutti koko hankkeen ajan erityisjärjestelyjä.

Halusimme tuottaa tietoa lastensuojelun sijaishuollosta ja sitä ympäröivistä ilmiöistä. Hankesuunnitelmaan kirjoitetun kartoitusraportin lisäksi teimme alan henkilöstölle ja sijoitetuille lapsille kyselyjä, joiden vastausten perusteella kirjoitimme raportteja mm huumeista lastensuojelulaitoksissa, perhehoidosta, sijoitettujen lasten pääsystä mielenterveyspalveluihin ja työvoimapulan aiheuttamasta ohjaajien vaihtumisesta ja sen vaikutuksista lastensuojeluyksikköjen arkeen. Raportteja hyödynnettiin koulutuksissa ja ne saivat myös valtakunnallista huomiota ja palstatilaa lehdistössä. Myös hankkeen sosionomiopiskelijoille suunnattujen kyselyjen perusteella kirjoitettujen raporttien tuloksia on hyödynnetty ammattikorkeakoulujen opetuksen kehittämisessä.

Hankkeen yhtenä tavoitteena oli luoda hankkeen nettisivuista lastensuojelun sijaishuollon tietopaketti, portaali joka jäisi elämään myös hankkeen jälkeen. Etäkoulutukset helpottivat huomattavasti koulutusten tallentamista, ja niinpä osaamistasijaishuoltoon.fi -sivustolla on nähtävillä paljon koulutustallenteita ja -materiaaleja, hankkeen tuottamat raportit ja muilta nettisivuilta tietopankiksi etsittyä tietoa ja menetelmiä.

Hankkeen nimi: OsSi - Osaamista sijaishuoltoon
Viranomaisen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hankkeen tavoitteena oli lisätä yhteistyötä oppilaitosten ja alan toimijoiden välillä. Tätä edistettiin vierailulla hankkeen aikana 32 lastensuojelulaitoksessa. Vierailulla oli mukana hankeorganisaatioiden opettajia, jotka saivat uusia työelämäkontakteja ja uutta tietoa juuri nyt kentällä havaittavista ilmiöistä ja koulutustarpeista. Vierailujen ansiosta lastensuojelun asiantuntijavierailijoiden määrä kaikkien organisaatioiden opetuksessa on lisääntynyt huomattavasti. Hankeorganisaatioiden mukaan sijaishuoltoa tuodaan entistä vahvemmin esille opetuksessa, ja sen myötä opiskelijoiden kiinnostus sijaishuoltoon harjoittelu- ja työpaikkana on lisääntynyt.

Kaikista hankkeen koulutuksista kerättiin osallistujapalautteet. Hanke sai erittäin hyvät palautteet sekä koulutusten osanottajilta (koulutuksen antama hyöty työni kannalta arvosanalla 1-10 -kysymyksen vastausten keskiarvo oli 8) ja ohjausryhmältä, jolle tehtiin hankkeen lopuksi oma kyselynsä hankkeen sujumisesta.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

Reinforcing foster care – REFGA

In REFGA we have organized 29 different educations, which were meant for people who are working in foster care units, work with foster children or for teachers who are teaching future professionals in social sciences. There were different kind of educations, part of them were 2 hours long introducing different working methods that you can use when working with foster children. Methods increase understanding of behaviour and participation of children. In half-day long workshops we increase also dialogue between foster care units. Also we organize full-day long developing days, which were intended for social workers also. Because of Covid19 we had to organize almost all educations in Teams.

We wanted to increase public discussion about foster care. We wrote several reports about issues that are now current in foster care, for example drugs in foster units and how foster children are able to get help for their mental health problems. Reports were noticed nationwide and there were news about them in newspapers.

Project developed the collaboration of educational institutions and working life in the field of foster care. Teachers' developing skills and up-to-date knowhow was improved. After project they are also having a lot more practicing places for students and professional visitors who are participating in lessons. As a result, interest about practice and work in foster care has increased.

Project published material of the educations in a public website (osaamistasijaishuoltoon.fi) in addition to presentations of job functions and different types of foster care units, in order to provide up-to-date information of foster care and work opportunities.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Hanke vastasi hyvin lastensuojelun kentän kehittämistarpeeseen. Hankkeen kaikki toimenpiteet saivat kehuja kentän toimijoilta, ja osallistujia koulutuksiin riitti. Saimme kiitosta koulutusten suuntaamisesta puhtaasti lastensuojelun kentälle ja ongelmiin. Tämä on tärkeä huomio laajemminkin: koulutuksia kannattaa räätälöidä tiettyjä, pienempiä kohderyhmiä ajatellen. Esimerkiksi laajemmin sote-työntekijöille tai vaikkapa koulun työntekijöille kohdenneet koulutukset eivät olisi antaneet näin hyviä palautteita, sillä silloin asiassa ei päästä syventymään yhden profession tai ammattiryhmän näkemyksiin, vaan koulutukset jäävät pakostakin pintapuolisemmiksi. Lastensuojelun kentällä puhtaasti lastensuojelun haasteisiin liittyvät koulutukset ovat vähissä, käytännössä melkein maksullisia tilaustöitä. Tiedolle olisi suuri tarve, mutta myös kustannukset ja ennen kaikkea työn hektisyys vaikeuttavat osallistumista. OSSI-hankkeessa saimme kehuja koulutusten ajankohdasta (joista kysimme laituksilta alkukartoituksessa) mutta myös mainonnasta ja muistuttelusta. Suurin osa koulutuksista järjestettiin koronan vuoksi etänä, ja tämä sai kiitosta kohderyhmältä, sillä ajallisesti oli helpompi irrottaa ohjaajia tietokoneen ääreen, ilman että tarvitsi miettiä matkoja ja niihin kuluva aikaa koulutustilaisuuteen. Etäkoulutuksista oli helppo tehdä tallenteet, ja ne saivat myös paljon kiitosta, ja niitä onkin käyty katsomassa paljon.

Työelämäyhteistyöt ja laitosvierailuiksi tituleeratut käyntimme lastensuojelulaitoksissa ja ammatillisissa perhekodeissa toivat myös runsaasti kiitoksia. Niiden vahvuus perustui ammatillisesti päteviin hanketyöntekijöihin, joille lastensuojelun arki oli jo tuttua. Henkilökohtaiset tapaamiset olivat välillä koronan takia tauolla, mutta aika hyvin pääsimme vierailuille pienellä porukalla. Pyrimme ottamaan mukaan hankkeen hallinnointihenkilöstön lisäksi alan opettajia, jotka näin saivat "eläviä esimerkkejä" opetukseseen ja kontakteja esimerkiksi harjoittelua varten. Opettajat kokivatkin, että vierailulla saatu tieto antoi laajempaa käsitystä sijaishuollon kentästä ja eri lastensuojelulaitosten välisistä eroista. Hankkeen kannalta vierailut olivat liikkeellepaneva voima monen kyselyn ja siitä kirjoitetun raportin takana. Jos useammalla laitosvierailulla päädyttiin taivastelemaan samaa asiaa, vaikkapa nuorten psykiatrisen hoitopäätöksen heikkoutta, heräsi meillä ajatus että onko tässä kyse laajemmastakin ilmiöstä. Lähes aina kaikille alueen lastensuojelulaitoksille tehdyt kyselyt paljastivat asian yleisyyden ja merkittävyyden, ja jotta asia tulisi tietoisuuteen kirjoitimme vastauksista raportin. OSSI-hankkeen raportit ovatkin saaneet kiitosta siitä, että ne ovat tuoneet helpossa muodossa olevaa nopeaa tilannetietoa sijaishuollon kentän ilmiöistä.

Hankkeen ainoaksi epäonnistumiseksi jäävät todennettavissa olevat määrälliset tavoitteet, etenkin ESR-henkilölomakkeiden saaminen. Onnistuimme saamaan aloitus- ja opetuslomakkeet 231 henkilöltä. Etäkoulutuksista lähetettiin osallistujille aina lomakkeet rahoittajan ohjeiden mukaan kirjeitse ja palautekuoren kanssa, mutta palautusprosentti oli 10-20 %. Kirjeiden lähettely oli myös huomattavan aikaavievä toimenpide. Kevään 2022 koulutuksiin yritimme lähettää lomakkeet turvasähköpostilla, mutta niissäkin palautusprosentti pysyi samana. Sekä sähköpostitse että kirjeitse palautetuissa lomakkeissa oli myös paljon puutteellisesti täytettyjä lomakkeita. ESR-lomakkeiden vähäinen määrä jäi harmittamaan siksi, että pelkästään kevään 2022 suosituimmassa workshopissa oli 250 osallistujaa, eli tavoite 404 osallistujaa (eli lomaketta) olisi normaaliolosuhteissa täytynyt leikiten.

Ilmoittautumislislojen perusteella OSSI-hankkeen koulutuksiin oli ilmoittautunut 1177 ihmistä. Luonnollisesti kaikki eivät ole päässeet osallistumaan, mutta toisaalta usein yhden "pallukan" takana oli koko perhekodin henkilökunta tai opettaja, jonka tietokoneen kautta koulutusta seurasi sote-alan opetusryhmä. Kokeilimme kerätä Teamsista kokouksen osallistujalista, mutta luovumme hommasta nopeasti sillä osallistujien nimistä ei voinut päätellä kuka yhteyden takana oli. Osa ohjaajista osallistui koulutuksiin omilta tietokoneiltaan, jolloin osallistujan nimenä saattoi olla nimikirjaimet, etunimi tai vaikka lapsen nimi. Lastensuojelulaitosten teams-pallukoissa taas oli yleensä laitoksen nimi, eikä varsinaisesta osallistujasta ollut varmuutta.

OSSI-hankkeen koulutukset herättivät kiinnostusta valtakunnallisesti. Erityisesti sosiaalityöntekijöille suunnatuissa koulutuspäivissä oli runsaasti osallistujia hankkeen toimintamaakunnan ulkopuolelta, aina pääkaupunkiseutua myöten. Kysyimme ja saimme rahoittajan luvan ottaa mukaan myös

Hankkeen nimi: OsSi - Osaamista sijaishuoltoon
Viranomaisen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ei-hankealueella asuvia, kunhan he eivät vieneet kenenkään paikkaa. Näille hankealueen ulkopuolella asuville osallistujille emme lähettäneet ESR-henkilölomakkeita. Suositut koulutukset lisäsivät hankkeen tunnettavuutta valtakunnallisesti, ja sen ansiosta meidän oli helppo saada hyviä puhujia koulutuksiimme.

Moitteita saimme ainoastaan siitä ESR-rahoitukseen rahoitukseen liittyvästä reunaehdosta, että emme voineet ottaa suuryritysten työntekijöitä koulutuksiimme. He kuitenkin kertoivat käyvänsä katsomassa koulutusten tallenteita. Työelämäyhteistyöhön otimme heidätkin mukaan, sillä isoina toimijoina heillä on suuri potentiaali harjoittelu- ja työpaikkoina ja sitä kautta he ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita oppilaitoksille.

Hankkeen nettisivut kaatuivat päiväksi joulukuussa 2021 ja niiden korjaamisen yhteydessä nettisivujen kävijälaskuri piti valitettavasti poistaa. Kävijämäärästä saa osviittaa hankkeen YouTube-kanavalta, jonne kaikki koulutustallenteet on tallennettu ja upotettu YouTubeen kautta nettisivuille. Kaikki nettisivujen katsontakerrat siis rekisteröityvät YouTubeen. Viimeisen vuoden aikana (huhtikuu 2021-huhtikuu 2022) Ossi-hankkeen koulutustallenteita on katsottu YouTubeessa 2500 kertaa ja 915 tuntia. Suosituimmilla tallenteilla on hankkeen päättyessä 300-450 katselukertaa.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Hankkeen aikana toteutettiin 29 erilaista lastensuojeluun liittyvää koulutusta, aina kahden tunnin lyhytkoulutuksista koko päivän mittaisiin kehittämispäiviin. Koulutukset saivat kiitosta erityisesti käytännönläheisyydestään ja kohderyhmän tarkasta huomioimisesta. Koulutusten hyöty ammattilaisille oli selvä, sillä koulutusten palautteen keskiarvo oli 8 asteikolla 1-10. Lastensuojelun uusia tuulia ja menetelmiä sekä ajankohtaista lakitietoa on levitetty kentälle kahden vuoden ajan.

Alueen lastensuojelulaitokset olivat alan työvoimapulan vuoksi hyvin innokkaita kaikenlaiseen yhteistyöhön oppilaitosten kanssa. Hankkeella on ollut opettajien mukaan ollut positiivinen vaikutus opiskelijoiden kuvaan ja haluun hakeutua töihin sijaishuoltoon. Sijaishuoltoon harjoitteluun pyrkivien opiskelijoiden määrä on kasvanut, sillä he ovat kuulleet enemmän sijaishuollosta sekä opettajansa että ohjaajien tunneille tekemien vierailujen ansiosta. Monien terveysalojen (toimintaterapeutit, sairaanhoitajat) opiskelijat eivät tieneet, että heidän on mahdollista työskennellä sijaishuollossa, ja hankkeen tapahtumien ja materiaalien kautta hekin ovat tulleet tietoisiksi uusista työmahdollisuuksista. Hankkeen materiaalit ovat jo näkyneet esimerkiksi oppinäytetöiden ja pro graduun aiheina, ja kentältä kuuluneiden palautteiden mukaan esimerkiksi tallenteita katsotaan avohuoltoa tarjoavissa yrityksissä.

Oppilaitoksia ja opetusta ajatellen hanke mahdollisti opettajien irtautumisen opettamisen täyspäiväisestä arjesta ja mahdollisti sijaishuollon tarkastelun ja siihen liittyvän tämänhetkisen keskustelun seuraamisen erilaisten koulutusten ja tapahtumien muodossa. Ammattilaisten kouluttaminen hankkeen koulutuksissa toi uusia näkökulmia myös opiskelijoiden opettamiseen. Mahdollisuus osallistua valtakunnallisiin tapahtumiin ja verkostoihin antoi näköaloja myös siihen, millaisia asioita tulevaisuuden ammattilaisille pitäisi opettaa.

OSAO toimi hankkeen koordinaattorina ja oli mukana kaikissa työpaketeissa. Hankkeen vaikutukset näkyvät ja näkyvät vielä pitkään uusien opiskelijoiden opinnoissa, sillä erityisesti lähihoitajien ja päihde- ja mielenterveysopintojen opetusmateriaaleissa käytetään paljon Ossi-hankkeesta tuotettuja materiaaleja. Opettajien tuoreet näkemykset ja esimerkit sekä hankkeen aikana tutuksi tulleista hankkeista pyydyt vierailivat ohjaajat tuovat opintoihin mielekkyyttä ja alan uusinta tietoa.

Suomen Diakoniaopisto: Hankkeen kautta Suomen Diakoniaopiston henkilökunta on päässyt päivittämään osaamistaan ja tietoaan niin lastensuojelun kuin mielenterveys- ja päihdetyön teemojen osalta. Hankkeen järjestämiin koulutuksiin on osallistunut opetushenkilöstön lisäksi myös tulevia alan ammattilaisia kasvatus- ja ohjausalalta ja myös terveysalalta, mitä kautta osaaminen on lisääntynyt opettajien ohella myös tulevilla ammattilaisilla ja tieto siirtynyt mm. harjoitteluiden kautta suoraan kentälle. Hankkeen laatimia raportteja, materiaaleja ja ns. verkossa olevaa tietopakettia on hyödynnetty opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Oppilaitosyhteistyö on entisestään tiivistynyt kentän kanssa, sillä olemme saaneet yksikkövierailuiden ja tapahtumiemme kautta mm. tietoomme yksiköitä, mihin kaivataan lisää harjoittelijoita. Lisäksi opiskelijat ovat saaneet tietoa sijaishuollon työkentästä, mitä kautta kiinnostus harjoittelun suorittamiseen ko. kentällä on lisääntynyt. Hankkeen tapahtumissa on ollut mahdollisuuksia kohdata kentän työntekijöitä, mitä kautta opiskelijoiden ohella myös henkilöstö on voinut luoda uusia suhteita, joten esim. kesätöiden tai muun koulutukseen liittyvän yhteistyön nimissä on helppoa tulevaisuudessa lähestyä kenttää. Oppilaitoksessa on toteutunut ajattelutavan raikastumista ja hyväksi todettujen tapojen omaksumista. Mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto sai myös hankkeesta saadun tiedon innoittamana ns. trauma painotuksen ja koulutus toteutuu vuonna 2023 jo pitkään työssä oleville mm. lastensuojelun työntekijöille – näin kenttä saa lisää traumatietoutta, mihin kyselyiden ja kohtaamisten perusteella kaivattiinkin osaamista niin ammattilaisten kuin sijoitettujen nuorten mielestä. Lisäksi hankkeen kautta saatua tietoa on hyödynnetty lisä- ja täydennyskoulutus suunnittelussa ja sisällöllisessä toteutuksessa. Olemme olleet mukana myös kirjoittamassa hankkeelle blogeja ja pitämässä koulutuksia, mitä kautta olemme jakaneet osaltamme osaamista kentälle. Erityisenä haasteena tulosten saavuttamiseen voisi mainita Suomen Diakoniaopiston osalta, että hankkeessa oli mukana organisaatiosta vain yksi työntekijä ja hänellä oli hankesuunnitelman mukaisesti käytössä hyvin vähän työaika - mikä haastoi tiedon jalkauttamista, prosessien aloituksia ym. hanketyötä. Erittäin hyvän lisän organisaation hanketyöskentelyyn toi hankkeessa jonkin aikaa harjoittelussa ollut opiskelija, jolla oli koulutusta ja työkokemusta lastensuojelusta, mikä tuki huomattavasti hanketyöntekijän työskentelyä tavoitteiden saavuttamisessa.

Oamk on ollut mukana hankkeen työpaketeissa 1,3 ja 4. Työpaketteihin kuuluivat muun muassa kehittämispäivät, workshopit, pop-up-koulutukset ja verkossa olevan tietopaketin tuottaminen. Lisäksi kyseiset hanketyöntekijät kouluttivat hankkeen koulutuksissa. Koulutuksia olivat muun muassa Vanhemman kanssa työskentely (16.2.2021), Dokumentointi (27.4.2021) ja Perhehoidon valvonnan päivä (16.3.2021). Hanketyöntekijät osallistuivat Valtakunnallisiin lastensuojelupäivien webinaareihin, ja he kirjoittivat hankkeen sivuille viisi blogia ja osallistuivat kahden hankkeen raportin kirjoittamiseen. Hanketyöntekijät osallistuivat kaksi kertaa järjestettyyn Sukella sijaishuoltoon -päiviin. Hanketyöntekijät verkostoituivat hankkeen puitteissa lastensuojelun ammattilaisten kanssa hyödyntäen useita vierailuja paikallisissa lastensuojelun yksiköissä. Oamk on markkinoinut hankkeen koulutuksia opetushenkilöstölleen ja opiskelijoilleen niin suullisesti, kuin myös flyerien ja sähköpostien muodossa. Hankkeen sisällöt ovat lisänneet työelämäyhteistyötä ja alan asiantuntijuutta. Työelämäyhteistyöstä ehkä mielenkiintoisin esimerkki on uuden opintojakson tuottaminen valtakunnalliseen sijaishuollon opetukseen. Opintojakson nimi on Sijaishuoltoa perheissä ja yksiköissä, ja se on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä opiskelijoiden ja paikallisten alan ammattilaisten kanssa. Opintojakson sisällön suunnittelussa on hyödynnetty Osaamista sijaishuoltoon -hankkeen puitteissa hankittua tietoa ja tehtyjä raportteja. Hankkeessa tuotettiin opintojakson käyttöön kuusi opetusvideota sosionomiopiskelijoiden toimesta. Videoiden nimet ovat Alkupalaveri, Nuoren paniikkikohtausta, Nuoren huolet perhehoidossa, Jälkihuoltosuunnitelma, Riitelevät, päihtyneet vanhemmat ja Osallistava kirjaaminen. Ammattilaiset tuottivat viisi videota työskentelystä sijaishuollon perhehoidossa ja yksiköissä. Tästä hanke- ja opetustyön yhdistämisestä on kirjoitettu julkaisu Oamkin Journalin blogiin ja se on julkaistu 2/2022.

Hankkeen nimi: OsSi - Osaamista sijaishuoltoon
Viranomaisen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Diakin osalta osallistuttiin työpaketteihin 1,3 ja 4 eli kehittämispäivien, pop up-koulutusten ja workshoppien toteuttamiseen. Diakin projektityöntekijät kouluttivat myös itse sijaishuollon henkilöstöä oman osaamisensa tiimoilta. Tarja Tuovinen-Kakko koulutti yhdessä Antti-Tuomas Heinosen kanssa työhyvinvoinnista 14.4.2021 teemalla "Ohjaajan työssäjaksaminen".

Diakin projektityöntekijät järjestivät sijaishuollon työntekijöille Mielenterveyden ensiapu 1-koulutukset syksyllä 2021 ja keväällä 2022. Koulutukset toteutettiin Suomen mielenterveys ry:n eli Mieli ry:n rekisteröimän tuotteen mukaisesti tarkoittaen sitä, että koulutuksessa käytettiin Mieli ry:n koulutussisältöjä ja materiaaleja. Molempiin koulutuksiin otettiin Mieli ry:n ohjeistusten mukaisesti 20 osallistujaa. Koulutus herätti paljon kiinnostusta ja kaikki koulutuspaikat täyttyivät nopeasti.

Diakin projektityöntekijät osallistuivat myös Sukella sijaishuoltoon-päivien toteuttamiseen syksyllä 2021 ja Sukella sijaishuoltoon goes kesätyö-päiviin keväällä 2022. Tapahtumien ansiosta päästiin tutustumaan eri sijaishuollon toimijoihin Pohjois-Pohjanmaan alueella ja keskustelemaan yhden päivän aikana toimijoiden kanssa heidän työllistämismahdollisuuksistaan, mikä auttaa oppilaitoksemme sisällä välittämään tietoa opiskelijoille tarjolla olevista kesätyö- sekä työpaikoista sijaishuollossa.

Työelämäyhteistyötä sijaishuollon toimijoiden kanssa tehtiin myös mm. laitosvierailujen kautta. Vierailut mahdollistivat tutustumisen sellaisiin eri sijaishuollon yksiköihin, jotka olivat entuudestaan meille tuntemattomia. Vierailujen aikana kuultiin sijaishuollon ajankohtaisista kysymyksistä iloineen ja suruineen. Tätä tietoa voi hyödyntää opiskelijoiden ohjaamisessa erilaisissa tilanteissa kuten esim. harjoittelut, oppimistehtävät, oppinnäytetyöt, kesätyösuunnitelmat ja työelämään siirtyminen. Lisäksi vierailut mahdollistivat sen, että nyt on helpompi lähestyä eri sijaishuollon toimijoita, kun sijaishuollon asiantuntijoita tuntee henkilökohtaisesti paremmin ja voi rohkeammin pyytää heitä vierailulle kertomaan opiskelijoille sijaishuollon ajankohtaisista kysymyksistä. Vierailut mahdollistivat myös Diakin projektityöntekijöiden oman osaamisen ja ymmärryksen syvenemisen lastensuojelun sijaishuollossa ja auttoivat syventämään opetussisältöjä ja monipuolistamaan asiantuntijavierailuja. Vierailujen avulla sai myös ideoita työelämän ja koulutuksen väliseen yhteistyön kehittämiseen tulevaisuudessa.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeen tuottamat materiaalit jäävät avoimeen käyttöön nettisivuille, ja niitä käytetään opetuksessa. Hankkeen raporttien tuottamia tuloksia on viety hyvinvointialueen palveluiden valmistelutyöryhmille tiedoksi kevään 2022 aikana. Ossi-hankkeen työelämäyhteistyön tulosten perusteella olemme olleet mukana myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon valtakunnallisessa kehittämistyössä keväällä 2022 ja pyrkiin tuomaan sijaishuollossa tehtävää työtä paremmin näkyviin opintoihin.

OSAOn hankkeen materiaaleja on sijoitettu perus- ja täydennysopintojen opintomateriaaleihin, eli hankkeen materiaalit ja tieto menevät myös tulevien opiskelijoiden hyödyksi. Työelämäyhteistyössä kehitetyt kumppanuudet lastensuojelulaitosten kanssa jatkavat elämäänsä hankkeen jälkeinkin: vierailuja on koronan niin salliessa varmasti luvassa puolin ja toisin. Lisääntyneet harjoittelupaikat tarkoittavat myös sitä, että yhä useampi opiskelija saa todennäköisesti kosketuksen sijaishuollossa työskentelemiseen jo opintojen aikana.

Suomen Diakoniaopisto: Hankkeesta saadun osaamisen lisääminen peilautuu vielä pitkään organisaation henkilökunnan tekemän koulutuksen ja ohjaustyön kautta niin perustutkinnoissa kuin jo alalla olevien lisä- ja täydennyskoulutuksessa. Myös tulevat alan ammattilaiset perustutkinnoista ovat osallistuneet koulutuksiin vaikeivat suoranaisesti kuuluu hankkeen kohderyhmään, mutta heidän osaamisen lisääntymisen kautta hankkeen toiminta jatkuu päättymisenkin jälkeen parempana kohtaamisena, annettavana tukena ym. niin harjoittelussa kuin esimerkiksi kesätyössä. Opettajien osaamisen lisääntyminen näkyy vielä pitkään hankkeen päättymisen jälkeen myös opetuksen kehittämisessä, sillä pohdinnassa on mietittä yhteisiin tutkintonsosiin lisäävä kokonaisuus sijaishuollossa - tähän hyödynnetään hankkeen raportteja ja tietopankkia. Kohtaamisten kautta on luotu uusia suhteita, mitä kautta vaikutus näkyy lisääntyneenä yhteistyönä mm. harjoittelupaikkojen ja täydennyskoulutusten yksilöllisen suunnittelun ja markkinoinnin osalta. Hankkeen nettisivuille luotua materiaalipankkia tullaan hyödyntämään myös hankkeen päätyttyä.

Oamkissa hankkeen vaikutukset näkyvät osaamisen kehittämisenä ja yhteistyön lisääntymisenä niin alan toimijoiden, opiskelijoiden kuin opettajien keskuudessa. Oamkissa näkyvä tärkein konkreettinen tulos on uuden opintojakson kehittäminen kansalliseen lastensuojelun sijaishuollon kenttään. Opintojakso on kiinnitetty sosiaalialan opetussuunnitelmaan, ja on ensimmäistä kertaa valtakunnallisessa CampusOnline opetustarjonnassamme keväällä 2023. Opintojakso luotiin yhdessä sosionomiopiskelijoiden ja lastensuojelun asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi Osaamista sijaishuoltoon - hankkeen aikana tuotetut selvitykset, raportit ja blogikirjoitukset tulevat opintojakson puitteissa aktiiviseen käyttöön myös tulevien vuosien aikana, sillä ne on linkitetty osaksi opiskelumateriaalia.

Diakin osalta Lastensuojelun opintokokonaisuudet mm. suuntaavissa opinnoissa jäävät lastensuojeluun ja sijaishuoltoon liittyen opiskelijoiden saataville myös Ossi-hankkeen jälkeinkin.

Yhteistyö jatkuu Diakin ja sijaishuollon laitosten välillä mm. harjoitteluihin ja opinnäytetöihin liittyen. Ossi-hankkeessa on kartoitettu Pohjois-Pohjanmaan alueella toimivia sijaishuollon yksiköitä ja tarkoituksena on, että jatkossa yhteistyötä sijaishuollon laitosten kanssa jatketaan Diakin osalta mm. Osallistavan kehittämisen OSKE-torin merkeissä. Diakin Oulun kampuksen opiskelijoille järjestetään joka syksy OSKE-toritapahtuma, jonne kutsutaan työelämäyhteistyötahoja kertomaan opiskelijoille mm. työllistämisen- ja opinnäytetyömahdollisuuksistaan. Lisääntyneen yhteistyön ansiosta, sijaishuollon yksiköitä pystytään kutsumaan entistä laajemmin mukaan OSKE-toritapahtumaan. Yhteistyö sijaishuollon toimijoiden kanssa mahdollistaa myös sen, että jatkossa sijaishuollon toimijoita pystytään entistä useammin kutsumaan oppitunneille kertomaan Diakin opiskelijoille siitä, millaista on työskennellä sijaishuollossa.

Ossi-hankkeen nettisivuille koottua materiaalia ja koulutustallenteita jaetaan koko Diakin henkilöstön käyttöön hyödynnettäväksi esim. opetuksessa, sillä Diak on valtakunnallinen ammattikorkeakoulu, jolla on lastensuojeluun liittyvää koulutusta eri opintojaksoilla ympäri Suomen. Diakin opetushenkilöstön osaaminen on jo lisääntynyt hankkeen aikana sijaishuoltoon liittyen, mikä hyödyttää myös sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita. Tiedon lisäämisen kautta opiskelijoiden suuntautuminen tulevaisuudessa sijaishuollon tehtäviin lisääntyy.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiinko suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Korona-ajan vuoksi suurin osa koulutuksistamme oli Teams-koulutuksia ja niihin on ollut osallistujia myös suunnitellun maantieteellisen alueen ulkopuolelta, mikä on näkynyt myös valtakunnallisella tasolla Ossi-hankkeen tunnettuutta nostavana tekijänä. Hankealueen ulkopuolisten osallistujien mukaan ottaminen varmistettiin rahoittajalta, ja siihen saatiin lupa sillä ehdolla että he eivät vie kenenkään paikkaa. Teams-koulutusten 300 osallistujan yläkatto tuli vastaan vain kerran, kevään 2022 koulutuksessa johon ilmoitettiin 275 ilmistä.

Koulutuskuntayhtymä OSAOn OsSi-koutsin toimesta on kontaktoitu kaikki hankkeen kohderyhmään kuuluvat pienet ja keskiuuret lastensuojeluyksiköt lastensuojelulaitoksista ammatillisiin perhekoteihin. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta suurin osa lastensuojeluyksiköistä ovat osallistuneet hankkeen toimintoihin vastaamalla kyselyihin, lukemalla hankkeen raportteja ja osallistamalla hankkeessa järjestettyihin koulutuksiin ja tapahtumiin (Sukella sijaishuoltoon-päivät) tai mahdollistamalla yhteisen lastensuojeluun ja sen kehittämiseen liittyvän keskustelun

Hankkeen nimi: OsSi - Osaamista sijaishuoltoon
Viranomaisen: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

lastensuojeluyksiköihin tapahtuneilla vierailuilla. Hanketyöntekijöiden toimesta muita hankkeen kohderymiä, kuten sosiaali- ja terveysalan opettajia, sosiaalityöntekijöitä, perhehoitajia ja muita sijoitettujen lasten kanssa työskenteleviä henkilöitä, kuten oppilas- ja opiskeluhuollon henkilöitä on osallistunut hankkeen toimintoihin.

Suomen Diakoniaopiston osalta organisaation kohderyhmä saatiin jokseenkin mukaan. Oppilaitoksen ollessa valtakunnallinen hankkeen koulutuksien vaikutus näkyy myös pääkaupunkiseudulla, koska myös sen alueen opetushenkilöstö osallistui koulutuksiin oppilaitoksen osalta.

Diakin osalta tietoa sijaishuollosta jaettiin Pohjois-Pohjanmaan alueen lisäksi myös laajemminkin, koska Diak on valtakunnallinen ammattikorkeakoulu, jolla on toimipaikkoja yhteensä 5 (Helsinki, Oulu, Pieksämäki, Pori ja Turku). Opiskelijoita ja opettajia hakkeen koulutuksiin ja tilaisuuksiin osallistui eri puolilta Suomea.

Oamkin osalta sijaishuollon tietoutta jaettiin suunnitellusti. Hankkeen aikana vallinnut korona-aika muutti kohderyhmän kohtaamiset pääsääntöisesti etäyhteyksin tapahtuviksi, mutta itse kohderyhmään tämä ei näyttänyt vaikuttavan.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Numeerisiin tavoitteisiin ei päästy.

Hankkeen ainoaksi epäonnistumiseksi jäävät todennettavissa olevat määrälliset tavoitteet, etenkin ESR-lomakkeiden saaminen. Hankkeen tavoite oli 404 osallistujaa, ja saimme lomakkeet kerättyä 231 osallistujalta. Etäkoulutuksista lähetettiin osallistujille aina lomakkeet rahoittajan ohjeiden mukaan kirjeitse ja palautekuoren kanssa, mutta palautusprosentti oli 10-20 %. Kirjeiden lähettely oli myös huomattavan aikaavievä toimenpide. Kevään 2022 koulutuksiin yritimme lähettää lomakkeet turvasähköpostilla, mutta niissäkin palautusprosentti pysyi samana. Sekä sähköpostitse että kirjeitse palautetuissa lomakkeissa oli myös paljon puutteellisesti täytettyjä lomakkeita. ESR-lomakkeiden vähäinen määrä jäi harmittamaan siksi, että pelkästään kevään 2022 suosituimmassa workshopissa oli 250 osallistujaa, eli tavoite 404 osallistujaa (eli lomaketta) olisi normaaliolosuhteissa täytynyt leikiten.

Ilmoittautumislistojen perusteella OSSI-hankkeen koulutuksiin oli ilmoittautunut 1177 ihmistä. Luonnollisesti kaikki eivät ole päässeet osallistumaan, mutta toisaalta usein yhden "pallukan" takana oli koko perhekodin henkilökunta tai opettaja, jonka tietokoneen kautta koulutusta seurasi sote-alan opetusryhmä. Kokeilimme kerätä Teamsista kokouksen osallistujalistoja, mutta luovuimme hommasta nopeasti sillä osallistujien nimistä ei voinut päätellä kuka yhteyden takana oli. Osa ohjaajista osallistui koulutuksiin omilta tietokoneiltaan, jolloin osallistujan nimenä saattoi olla nimikirjaimet, etunimi tai vaikka lapsen nimi. Lastensuojelulaitosten teams-pallukoissa taas oli yleensä laitoksen nimi, eikä varsinaisesta osallistujasta ollut varmuutta.

Osallistuneiden yritysten tavoitteesta jäätin hieman. Osaamista sijaishuoltoon -hankkeen De minimis -tuen alaisiin koulutuksiin eli workshoppeihin ja kehittämispäiviin osallistui työntekijöitä 28 yrityksestä. Jos lasketaan mukaan kaikki hankkeen koulutuksiin osallistuneet lastensuojelualan yritykset välittämättä hankealueesta (teams-koulutukset mahdollistivat osallistumisen valtakunnallisesti) niin Ossin koulutuksiin osallistui työntekijöitä 32 lastensuojelun yrityksestä. Tämän lisäksi osallistujissa oli työntekijöitä Valtion koulukodeilta ja kuntien ja kaupunkien omista lastenkodeista.

Osaamista sijaishuoltoon -hankkeen yritysten määrää arvioitiin hakemusta tehdessä Aluehallintovirastosta saadulla yrityslistalla. Tuolloin Pohjois-Pohjanmaalla oli listan mukaan suuryritykset poisluettuna 31 lastensuojelun sijaishuoltoa tarjoavaa yritystä. Kaikki laistan yritykset kontaktoitiin, muutama oli jo lopettanut ja muutamasta vastattiin, ettei koulutukselle nähty tarvetta. Hankkeen aikana on perustettu ainakin ammatillista 4-5 perhekotia ja lastensuojelulaitosta, ja ne ovat olleet mukana hankkeessa. Suuryritykset olisivat mielellään halunneet tulla mukaan, mutta jouduimme rajaamaan ne ulkopuolelle. Voimme pitää hankkeen saavuttamaa yrityslukemaa prosentuaalisesti varsin hyvänä.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Numeeriset tavoitteet palvelivat ihan hyvin yritysmäärän osalta. Hankkeeseen osallistuneiden henkilöiden määrä olisi palvellut ja tullut täyteen ilman koronaa.

Hankkeen indikaattoreita katsellessa voidaan todeta, että pääosa hankkeen koulutuksiin osallistuneista henkilöistä oli naisia. Miehiä kyllä työskentelee sijaishuollossa yksiköstä riippuen 30-50 %, mutta ilmeisesti naiset ovat kiinnostuneempia koulutuksista. Hankkeeseen osallistui kaikenikäisiä ihmisiä. ESR-lomakkeiden osalta nuoret, alle 25-vuotiaat ovat ylläpidettyinä, sillä opettajat keräsivät lomakkeet muutamalta opiskelijaryhmältä joiden kanssa osallistui koulutukseen. Koska hankkeen pääkohderyhmän eli ohjaajien lomakkeiden palautus jäi kohtuullisen vähäiseksi, näyttää alle 25-vuotiaiden osallistujien määrä suuremmalta kun mitä se todellisuudessa on. Koulutusasteen osalta eniten on alemman korkeakoulututkinnon omaavia osallistujia eli sosionomeja. Laitosten työntekijöissä on paljon myös keskiasteen (lähihoitajat, nuoriso-ohjaajat) suorittaneita ja erikoistumistutkinnon sen lisäksi opiskelijoita työntekijöitä. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet osallistujat olivat pääosin sosiaalityöntekijöiden koulutuspäiviin osallistuneita sosiaalityöntekijöitä tai koulukuraattoreita. Numeerisiin palautteisiin liittyvä ohjauspalveluiden ammattilaisten nimeäminen on haastavaa, kun lomakkeet lähetetään etänä. Hyvin harva opettajakaan kokee olevansa ohjausalan ammattilainen, jollei hänelle siitä kerrota.

Hankkeen aikana emme seuranneet Euran indikaattoreita muuta kun yritysten ja osallistujien määrän osalta. Sen sijaan seurassimme tarkasti koulutusten palautteita ja muuttimme tulevia koulutuksia (ja järjestimme koulutuksia niissä toivotuista aiheista) niiden palautteen perusteella.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

OSAOn hankeprosessi on vakiintunut, mutta varmasti jokainen hanke silti kerryttää sitä. Sisällöllistä osaamista Osaamista sijaishuoltoon -hanke antoi erityisesti lähihoitajien ja päihde- ja mielenterveysasioiden opetukseen. Opettajat osallistuivat koulutuksiin ja ovat hyödyntäneet hankkeen tuottamaa materiaalia opetuksessa. Myös hankkeen vierailut lastensuojelulaitoksissa toivat runsaasti käytännön tietoa opettajille ja työelämäyhteyksiä hyödynnettäväksi opiskelijoiden työelämäjaksoille.

Suomen Diakoniaopisto: Organisaatiossa hanke kartutti luonnollisesti hanketyöosaamista, koska hanketyö aina herättää ja laittaa liikkeelle tekemisen kautta erilaisia prosesseja. Olemme osaltaan myös Ossi-hankkeen kautta pohtineet sisäisiä prosesseja esim. maksatuksien osalta ja tiedon jakoa. Hankkeen sisällön mukaista osaamista saimme varmasti runsaasti sillä mm. mielenterveys- ja päihdetyön osaaminen on ollut

Hankkeen nimi: OsSi - Osaamista sijaishuoltoon
Viranomais: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

hankkeeseen osallistuneilla ammattilaisillamme osaltaan puutteellista ja osaamisen lisäämistä on kaivattu. Lisäksi kasvatus- ja ohjausalan henkilöstö sai uutta päivitettyä tietoa lastensuojelun osalta, mitä voidaan hyödyntää opetuksessa ja ohjauksessa. Oamkin hanketyöntekijöiden osaaminen karttui Osaamista sijaishuoltoon –hankkeessa toimimisen myötä. Hanketyöskentelyn mahdollisuudet ja haasteet konkretisoituivat sekä hankeprosessi selkeytyi. Tästä osaamisesta on hyöttyä jatkossa muiden hankkeiden ja projektien parissa. Yhteistyön merkitys muiden toimijoiden kanssa korostui ja ymmärrys verkostoitumisen merkittävydestä kasvoi. Myös hankkeessa mukana olleiden opettajien substanssitietyys lisääntyi ja tämä auttaa jatkossa kehittämään opetusta tarvittavaan suuntaan. Diakilla on paljon hanketyöosaamista ja hankkeessa toimineilla projektityöntekijöillä on myös ollut laaja-alaista hanketyöosaamista jo ennen OsSi-hanketta. OsSi-hankkeen kokemukset vahvistivat verkostoitumisen tärkeyttä sekä koulutusten suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyvää osaamista. Hankkeen sisältöön liittyen hanketyöntekijöiden osaaminen vahvistui: Saimme tietoa sijaishuollon tämänhetkisestä tilanteesta sekä sijaishuollon henkilöstön osaamisen tarpeista ja työvoimatilanteesta. Samalla meitä avarsi se tieto, miten nykyistä enemmän tarvittaisiin myös terveydenhuollon ammattilaisia työskentelemään sijaishuoltoon, mikä auttaa myös jatkossa meitä suuntaamaan tietoa sijaishuollosta ja sen työllistymismahdollisuuksista myös terveydenhuollon opiskelijoille ja opettajille.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Heti hankkeen alettua korona sulki Suomen ja pysyi mukana koko hankkeen ajan. Käytännössä se oli riski, jota ei osattu millään tavalla ennakoita. Koronan vuoksi hankkeessa pystyttiin toteuttamaan liveinä tai hybridinä ainoastaan 3 koulutusta, kaikki muut olivat etäkoulutuksia. Koko hankkeen ajan koronatilannetta jouduttiin seuraamaan ja pohtimaan, voidaanko järjestää koulutuksia tai tapahtumia liveinä. Lisäksi korona aiheutti koulutusten siirtämisiä kouluttajien sairastuttua. Etäkoulutuksissa osallistujien kokemukset ja kysymykset ja osallistujien välinen kanssakäyminen jäi huomattavasti livetoteutusta vähäisemmäksi, jopa olemattomaksi. Eniten meitä harmitti se, että osallistujat olisivat toivoneet saavansa tavata ja vaihtaa kuulumisia kollegojen kanssa, mutta tämä ei ollut mahdollista korona-aikana. Toisaalta etäkoulutukset saivat paljon kiitosta siitä, että niihin oli helppo osallistua työpäivän ohessa eikä matkoihin mennyt työaikaa. Etäkoulutuksiin liittyviin huonoihin puoliin on lisättävä koulutusten osallistujien todentamisen vaikeudet eli ESR-lomakkeiden huono saatavuus.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui säännöllisesti. Eniten ohjausryhmästä oli hyöttyä kontaktien luomisessa ja hankkeen tulosten jalkauttamisessa oppilaitoksiin.

Hankkeen ohjausryhmälle tehtiin erillinen webropol-kysely hankkeen onnistumisesta. Sen mukaan hanke onnistui oikein hyvin, sillä arvosteluasteikolla 1-5 ohjausryhmä arvioi kaikki hankkeen onnistumista kuvaavat lausekkeet arvojen 4 ja 5 välille. Hankkeen koulutuksia ja työelämäyhteistyötä pidettiin hankkeen onnistuneimpina toimenpiteinä.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Hankkeessa kerättiin palautetta jokaisen koulutuksen jälkeen, ja palautekoosteet on toimitettu myös rahoittajalle puolivuositain. Palauteiden tärkein mittari oli koulutuksen hyöty oman työn kannalta. Näiden lisäksi kysyimme palautetta koulutusten sujuvuudesta ja osassa koulutuspäiviä (joissa oli monta puhujaa) myös arviota kouluttajien esityksistä.

Palautelomakkeisiin vastasi 10-13 % osallistujista, ja kaikkien Osaamista sijaishuoltoon -hankkeen koulutusten keskiarvo kysymykselle ”hyöty oman työn kannalta arvosanalla 1-10) oli 8. Avoimissa palautteissa keuhuttiin koulutusten antia, kouluttajia ja aiheiden ajankohtaisuutta. Toki kritiikkiäkin kuultiin, etenkin koronan alkuvaiheessa ne liittyivät ymmärrettävästi etäkoulutuksiin, vaikkakin etäkoulutuksia myös keuhuttiin. Hyvää palautetta tuli paitsi sijaishuollon yksiköiltä ja perhehoitajilta mutta myös esimerkiksi mielenterveystyötä tekevilta kuntien työntekijöiltä ja opiskeluhuollon ammattilaisilta. Hankkeen koulutukset siis keräsivät aiheesta riippuen ympärilleen monen alan ammattilaisia.

Hankkeen loppuseminaarina varten pyysimme laitoiksi osallistumaan myös palautevideoon, jonka esitimme hankkeen loppuseminaarissa. Siinä kuullaan 7 eri lastensuojelulaitoksen terveiset hankkeelle. Video löytyy Youtube-kanavaltamme (https://www.youtube.com/channel/UCaPmriuKufCb_t05WR8rL6g)

OSAO:n saama palaute hankkeesta on ollut positiivista, ja positiivinen pohina on näkynyt siinä, että laitosten ohjaajia on saatu vieraiksi lähihoitajaopiskelijoiden oppitunneille. Osa paikoista on luvannut myös, että alasta kiinnostuneet opiskelijat voivat tulla tutustumaan laitokseen pienissä ryhmissä. Hanke on lisännyt huomattavasti tarjolla olevien lastensuojelun sijaishuoltoon liittyvien yhteydenottojen määrää, ja tämä näkyy tietyksi opiskelijoille tarjottavien harjoittelupaikkojen määrässä.

Suomen Diakoniaopistolla palaute on ollut positiivista – hanke on koettu sisällöltään tärkeänä ja tavoitteiltaan ajankohtaisena. Kohderyhmä on hankkeen kautta herättänyt laajempaa keskustelua opetuksen, ohjauksen ja yhteistyön kehittämisen osalta, minkä prosessi etenee vielä pitkään hankkeen päättymisen jälkeen. Kohderyhmän rooli on ollut korvaamaton, koska ilman heidän osallistumistaan tieto taito ei olisi lisääntynyt, jalkautunut ja kehittämistyö ei olisi käynnistynyt.

Myös Oamkin opiskelijoilta tuli positiivista palautetta. Varsinkin mahdollisuus vaikuttaa tulevaan opintojaksoon koettiin mielenkiintoisena ja erilaisena tapana oppia uutta. Myös paikalliset alan ammattilaiset kokivat hankkeen tarjoamat koulutukset, blogit, raportit ja oppilaitosten opettajien kanssa käytävät yhteiset keskustelut antoisiksi.

Diakin osalta keräsimme palautetta hankkeemme kohderyhmältä erityisesti syksyn 2021 ja kevään 2022 Mielenterveyden ensiapu 1- koulutuksista. Diakonia-ammattikorkeakoulun koulutuspäällikkö ja sosiaalialan opettajatiimi ovat antaneet hyvää palautetta hankkeen esittelytilaisuuksissa hankkeesta ja sen tekemästä työstä. Hankkeen toiminta-aikana oli mahdollista syventää ja kehittää lastensuojeluopintoja sosionomi tutkinnossa. Tämän kokivat tärkeäksi niin opettajat kuin opiskelijatkin. Lisäksi opiskelijat ja opettajat ovat osallistuneet hankkeen järjestämiin koulutuksiin mahdollisuuksiensa mukaan, tai he ovat katsoneet koulutustallenteita. Oulun kampuksen terveysalan opiskelijat ovat myös saaneet syventävää tietoa lastensuojelusta ja sijaishuollon mahdollisuudesta työllistää heitä harjoitteluun ja ammattiin valmistumisen jälkeen oppituntivierailuilla, Oske toreilla, Tuudon ja Howspace verkkoympäristön kautta. Eriyksiöistä olemme saaneet koulutustallenteita, jotka ovat mahdollistaneet koulutukseen osallistumisen itselle parhaiten sopimalla ajalla sekä hankkeen kotisivuista, jossa on paljon tärkeää materiaalia lastensuojeluun liittyen. Oulun kampuksen opiskelijat ovat saaneet myös syvempää tietoa lastensuojeluun liittyvistä harjoittelupaikoista ja kehittämistyöideoista oppinäytetyöprosessia ajatellen, kun opettajien tieto on päivittyntä, syventynyt ja lisääntynyt.

7 Horisontaaliset tavoitteet

7.1 Sukupuolten tasa-arvo

Hankkeen nimi: OsSi - Osaamista sijaishuoltoon
Viranomais: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeen päätavoite oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen		x	Hankkeen koulutukset olivat avoimia kaikille. Osallistujien sukupuolijakauman perusteella naiset ovat miehiä kiinnostuneempia kouluttautumisesta.
Hankkeessa tehtiin toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	x		Lastensuojelulaitoksissa on töissä sekä miehiä että naisia, yleisimmin ehkä noin m40/n60% -suhteella.
Sukupuolinäkökulma huomioitiin hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)		x	Hankkeen koulutuksissa edettiin "asia edellä" eli ammatillinen kehittyminen oli sukupuolinäkökulmaa tärkeämpi.

7.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys	1	1	Hanke toteutettiin koronan vuoksi etäkoulutuksin ja -tapaamisin noin 90 %. Hankkeen materiaalit ovat sähköisiä. Toki myös tietokoneyhteydet vievät jonkin verran sähköä.
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	1	1	Hankkeen aikana osanottajien valmius etämenetelmien käyttöön lisääntyi selvästi, joten uskoisin että etäsovellusten käyttö jää jatkossakin kasvokkaistapaamisten rinnalle ja vähentää siten ilmastonmuutosta.
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	1	1	Monissa hankkeen koulutuksissa tuotiin siin luonnon vaikutus lasten ja ohjaajien hyvinvointia lisäävänä tekijänä.
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasut)	1	1	Hankkeen aikana osanottajien valmius etämenetelmien käyttöön lisääntyi selvästi, joten uskoisin että etäsovellusten käyttö jää jatkossakin kasvokkaistapaamisten rinnalle ja vähentää siten ilmastonmuutosta.
Natura 2000 -ohjelman kohteet	0	0	Ei vaikutusta.
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	7	7	Hankkeen kaikki tuotokset (raportit, tallenteet) olivat sähköisiä ja paperisia tulosteita otettiin lähinnä arkistointia varten.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	0	0	Ei vaikutusta
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	8	8	Oppilaitosten ja lastensuojelulaitosten välisellä yhteistyöllä onnistuttiin hankkeen aikana nostamaan sijaishuollon vetovoimaa. Tällä hetkellä uusien laitosten avaamista eniten rajoittava tekijä on työvoimapula.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	8	8	Hankkeen tuottamat tallenteet jäävät katsottaviksi hankkeen päätyttyä. Se mahdollistaa työntekijöiden kouluttautumisen itsenäisesti tai esim osana organisaation perehdyttämishohjelmaa.
Liikkuminen ja logistiikka	8	8	Hankkeen kaikki toiminnot järjestettiin etänä, joten liikkumista ei tarvittu.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvointi	9	9	Hanke lisäsi sijaishuollon henkilökunnan osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia omaan työhönsä. Opettajat saivat lastensuojelun uusimman tiedon, jonka he voivat välittää eteenpäin opiskelijoilleen. Välillisesti parannettiin sijaishuollon piirissä olevien lasten ja nuorten osallisuutta ja hyvinvointia. Yhdenvertaisuutta paransi myös lastensuojelulaitosten edustajien välinen keskustelu ja koulutukset, joissa käsiteltiin mm seksuaalisuutta ja lastens ja nuorten oikeuksia.
Tasa-arvon edistäminen	8	8	Hanke lisäsi sosiaalista tasa-arvoa parantamalla sijaishuollon piiriin kuuluvien lasten vaikutusmahdollisuuksia ja perusoikeuksien toteutumista. Hankkeen myötä opiskelijoiden kiinnostus sijaishuoltoon kohti lisääntyi, ja sitä kautta alalle saadaan toivottavasti myös lisää miespuolisia työntekijöitä.
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	9	9	Hanke lisäsi eri työntekijäryhmien yhteistyötä ja työn tuntemusta. Sijaishuoltoon liittyvän tiedon lisääminen vähensi eriarvoisuutta ja lisää

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Väiillinen vaikutus	
			erilaisuuden hyväksymistä. Hanke oli näkyvästi julkisuudessa, ja toi esiin mm sijoitettujen lasten epätasa-arvoa mielenterveyspalveluihin pääsemisessä.
Kulttuuriympäristö	6	6	Hankkeen koulutuksissa tuotiin esiin luonnon ja kulttuuriympäristöjen tärkeys hyvinvoinnin lisääjinä.
Ympäristöosaaminen	6	6	Hanke edisti osaltaan ohjaajien ja laitosten osaamista sähköisten työkalujen käytössä.

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Ossi-hanke on ollut laajasti esillä sosiaalisessa mediassa. Hankkeella on omat kotisivut (osaamistasijaishuoltoon.fi) sekä Facebook-sivut ja YouTube-kanava. Kaikilla kanavilla on runsaasti seuraajia. Lisäksi hankkeen ajankohtaisia asioita on nostettu esiin hanketyöntekijöiden Twitter-tileillä. Hanke on saanut julkisuutta myös raporttien saaman mielenkiinnon vuoksi esimerkiksi Kalevassa ja Kuntalehdessä. Ossi-hanke on ollut esillä THL:n Kysy ja kuuntele -hankkeen julkaisussa ja hankkeen tuloksia on esitelty mm. Kysy ja kuuntele-hankkeen loppuseminaarissa. Hankkeen tuloksista ja raporteista on käyty puhumassa mm valtakunnallisilla sosiaaliamiesten päivillä, uusien hyvinvointialueiden eri työryhmien kanssa sekä eri kuntien ja kuntayhtymiin liittyvien kilpailutusten valmistelun yhteydessä. Hanke on ollut erittäin näkyvästi esillä lastensuojelun kentällä ja erilaisissa työryhmissä.

Hankkeen koulutusten, raporttien ja tapahtumien markkinointi kohderyhmälle tapahtui sähköpostitse ja soittamalla perään, että sähköposti on varmasti huomattu. Myös sosiaalinen media, etenkin Facebook toimi tärkeänä infokanavana.

Hankkeen aikana hankkeen tuloksia jalkautettiin osallistumalla laajasti STM:n, Pelastakaa lapset ja Lastensuojelun keskusliiton järjestämiin kokouksiin ja työryhmiin. Hankkeen tuloksia jalkautettiin erityisesti kevään 2022 aikana osallistumalla Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelun kokouksiin. Lisäksi hankkeen tuloksista tiedotettiin osallistumalla mm valtakunnallisen ammattikorkeakoulujen lastensuojelun opettajien työkokoukseen.

OSAOssa OSSI-hankkeen tapahtumia (koulutuksia ja raportteja on markkinoitu lähinnä sote-kampuksen opettajille. Koulutuksissa on ollut mukana myös lähihoitajaryhmiä. Kahdesti järjestettyjä Sukalle sijaishuoltoon -rekrypäiviä on mainostettu myös ympäri sote-kampusta sijaitsevilla näytöillä ja julisteilla.

Suomen Diakoniaopiston sisällä hanke oli aktiivisesti näkyvillä mm. Intrassa ja koko kampuksen yhteisessä Teams ryhmässä. Hanketta ja sen sisältöä esiteltiin eri oppitunneilla, mihin osallistui opettajia ja opiskelijoita. Hankkeesta ja sen tietopankista tiedotettiin myös kenttää oppilaitoksesamme meneillään olevien ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kautta, siten kenttä sai myös tietoa hankkeen koulutuksista, materiaaleista ja raporteista.

Diakissa hankkeesta on kerrottu säännöllisesti kahdelle sosiaalialan opettajatiimille tiimikokouksissa ja koulutuksen kehittämispäivissä. Lisäksi eri sosiaali- ja terveysalan opiskelijaryhmille on kerrottu hankkeesta oppitunneilla, Oske toreilla, Howspace verkkoympäristössä ja opiskelijoille Tuudossa. Oulun kampuksen sosiaali- ja terveysalan opettajia on tiedotettu hankkeesta säännöllisesti sähköpostin välityksellä. Heille on lähetetty tiedotteita, kutsuja, raportteja ja koulutusmateriaalia. Ossi-hanketta sekä sijaishuoltoa tuotiin esille myös sosiaalisessa mediassa. Lisäksi hankkeesta tehtyjä julkaisuja, kuten hankkeen nettisivujen blogikirjoituksia jaettiin eteenpäin.

Oamkin sisäisesti hankkeesta on tiedotettu sähköpostin välityksellä niin opettajille kuin opiskelijoille. Lisäksi molemmille kohderyhmille on myös suullisesti markkinoitu hanketta sekä sen puitteissa järjestettyjä koulutuksia ja tuotettuja selvityksiä muun muassa oppituntien ja palaverien yhteyksissä. Lisäksi hankkeesta on tehty julkaisu, joka on julkaistu Oamkin Journalin blogissa 2/2022.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Toteutimme yhden koulutuksen yhdessä Ragestop -hankkeen (S21938) kanssa. Ohjaajan tunnetaidot ja sietoikkuna -koulutus sisälsi myös Ragestopin Vireessä-toimintamallin esittelyä.

OSSI-hanke teki yhteistyötä myös STEAn rahoittamien X-ketju -ja Veturointi -hankkeiden kanssa. Yhteistyö oli tietojenvaihtoa ja Veturointi-hanketta hyödynsimme myös saadaksemme lastensuojelun kokemusasiantuntijoita koulutuksiimme.

Osaamista sijaishuoltoon –hanke on tehnyt yhteistyötä THL:n Kysy ja kuuntele –hankkeen, Pohjoinen lastensuojelu –hankkeen, sekä Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen kanssa. Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen lapset, nuoret ja perheet kehittäjät ovat olleet kiinnostuneita kuulemaan OsSi-hankkeen tuloksista ja tuloksia jalkautetaan mm. osallistumalla säännöllisesti alaikäisten mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämiseen Pohjois-Pohjanmaan alueella. THL:n Kysy ja kuuntele-hankkeen julkaisussa on käytetty lähteenä OsSi-hankkeen julkaisuja.

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Hankkeen aineisto arkistoidaan OSAOlle. Yhteyshenkilön yhteystiedot: Leena Metso, leena.metso@osao.fi, 050 5698 244

10 Liitteet ja allekirjoitus

Liitteet

Tuensaaja vakuuttaa tässä loppuraportissa ja sen taustalomakkeissa antamansa tiedot oikeiksi.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

Lomake jätetään järjestelmässä viranomaiskäsitteilyyn vahvasti tunnustautuneena valtuudella Rakennerahastohankkeen asiakirjojen valmistelu ja käsitteilyyn jättäminen. Tämä korvaa perinteisen allekirjoituksen. Paperilomaketta ei allekirjoiteta käsin eikä sitä lähetetä postitse viranomaiselle